

การศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA
ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
The Correction Treatment and Rehabilitation of the Juvenile and Family Court
and Procedure Act B.E. 2553 (2010)

รวีวรรณ ศิริพล^{1*}, ปาริชา มารี เคน² และศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน³

Raweewan Siripon^{1*}, Parisha Marie Cain² and Saksit Rittilun³

^{1*}นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

^{2,3}อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

^{1*}Master Student of Educational Administration Kalasin University

^{2,3}Lecturer from Faculty of Education and Educational Innovation Kalasin University

*Corresponding Author Email: momayraweewan050341@gmail.com

Received: 28 February 2026 Revised: 20 March 2026 Accepted: 22 March 2026

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA 2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก และ 3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ และแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ปีการศึกษา 2568 รวมทั้งสิ้น 224 คน ได้ใช้การเลือกแบบเจาะจง และผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ หัวย่อละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$) และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$) 2) ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 2.1) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.17 2.2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.16 2.3) ด้านการ

ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.14 2.4 2.4) ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.13 และ 2.5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.11 และ 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่ามีแนวทางทั้งหมด 44 แนวทาง และผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($x = 4.21$)

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, วงจรคุณภาพ PDCA

Abstract

This research consists purposes were 1. to the present condition and the expected condition of management of the student care systems based on the Deming PDCA quality cycle of small schools 2. to the prioritized need index of management of the student care systems based on the Deming PDCA quality cycle of small schools and 3. to the guidelines for development of management of the student care systems based on the Deming PDCA quality cycle of small schools under the Kalasin primary educational service area office 1. The instruments were a 5-rating scale questionnaire, 50 questions, present condition questionnaire and expected condition questionnaire. The interview was used to collect the complete details of information. Therefore, purposive sampling was used. Phase 1, The population consisted of 224 school administrators and teachers from schools under the Kalasin primary educational service area office 1, academic year 2025, obtained through purposive sampling. Phase 2, the researcher chose 5 major informants by purposive sampling. And the statistics used in this research were Mean, Standard Deviation, ($PNI_{modified}$). The research findings were as follows 1) The current state of the management of the student support system based on the PDCA quality cycle in small-sized schools under the Kalasin Primary Educational Service Area Office 1 was found, both overall and by aspect, to be at a high level ($\mu = 4.09$). In contrast, the desirable state of such management was rated, both overall and by aspect, at the highest level ($\mu = 4.68$) 2) The priority needs for the management of the student support system based on the PDCA cycle, when considered by aspect and ranked from highest to lowest, were as follows: 2.1) student screening ($PNI_{modified} = 0.17$) 2.2) individual student identification ($PNI_{modified} = 0.16$), 2.3) student promotion and development ($PNI_{modified} = 0.14$), 2.4) problem prevention and resolution ($PNI_{modified} = 0.13$) and 2.5) student referral ($PNI_{modified} = 0.11$) and 3) The guidelines for developing the management of the student support system based on the PDCA quality cycle in small-sized schools under the Kalasin Primary Educational Service Area Office 1 consisted of a total of 44 guidelines. The

evaluation results indicated that their appropriateness was at a high level, while their feasibility was at the highest level ($\bar{x} = 4.21$).

Keyword: Guidelines Development, Student Care Systems Based, Deming PDCA Quality Cycle

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นรากฐานสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในประชาคมโลก โดยประเทศไทยมุ่งเป้าส่งเสริมสนับสนุนให้คนไทยมีคุณลักษณะที่พึงปรารถนาอย่างสมบูรณ์ตามโดยยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดและสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, น.15) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว สถานศึกษาจำเป็นต้องมีกลไกสนับสนุนที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะ "ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน" ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, น.81-85)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 แม้ว่าจะกำหนดนโยบายและขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้อย่างครอบคลุม โดยมีโครงการ กิจกรรม และกลไกการสนับสนุนที่หลากหลายทั้งด้านการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การเยี่ยมบ้าน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การดูแลความปลอดภัยจากภัยคุกคาม 9 ด้าน และการไม่ทิ้งเด็กคนใดไว้เบื้องหลัง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการดำเนินงานในระดับสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังประสบปัญหาเชิงโครงสร้างและเชิงกระบวนการบริหารจัดการอย่างชัดเจน ซึ่งอาจทำให้ผลลัพธ์ของนโยบายไม่สามารถสะท้อนประสิทธิผลได้อย่างแท้จริง โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1, 2567, น.45-55) ยังมีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากข้อจำกัดด้านทรัพยากรและศักยภาพการบริหารจัดการ ครูมีจำนวนน้อย แต่ต้องรับภาระงานหลายด้าน ส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องและเชิงลึก ในขั้นการวางแผน (Plan) ยังขาดการใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบและครบถ้วน การคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงยังพึ่งพาคู่มือเป็นหลัก ทำให้การกำหนดแนวทางช่วยเหลือไม่ตรงจุด ในขั้นการดำเนินงาน (Do) การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมักเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ขาดรูปแบบหรือแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทโรงเรียนขนาดเล็ก ขั้นการตรวจสอบและประเมินผล (Check) ยังไม่ถูกนำมาใช้จริงอย่างเป็นรูปธรรม ขาดกลไกการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลที่ได้ไม่ถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจเชิงบริหาร และในขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) ผลการประเมินยังไม่ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาระบบหรือยกระดับคุณภาพการดำเนินงาน ทำให้โรงเรียนยังคงเผชิญปัญหาเดิมซ้ำซาก อีกทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนยังมีข้อจำกัด ปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นในการศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเชิงคุณภาพตามวงจร PDCA ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพ PDCA ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เพื่อให้เข้าใจแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม และพัฒนาแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบ ผลการวิจัยคาดว่าจะเป็นอย่างองค์ความรู้ที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการปรับตัว การแก้ปัญหา และการพัฒนาตนเอง จนสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการนำข้อมูลไปปรับปรุงการบริหารการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการศึกษาสังเคราะห์องค์ประกอบของแนวคิด ทฤษฎี ดังนี้

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินการช่วยเหลือดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการบริหารระบบที่มุ่งเน้นการดูแล การช่วยเหลือ การสนับสนุน และส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมีการทำงานอย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
2. การบริหารจัดการวงจรคุณภาพ (PDCA) จากการศึกษาวงจรควบคุมคุณภาพ (PDCA) จึงเป็นกระบวนการบริหารงานหรือการจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพหรือการบริหารจัดการเพื่อให้ผลผลิตออกมามีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมาย กำหนด ประกอบด้วย 1) Plan (P) การวางแผน 2) Do (D) การปฏิบัติ 3) Check (C) การตรวจสอบ 4) Act (A) การปรับปรุง
3. การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของนักวิชาการ สรุปได้ว่า กระบวนการของระบบวงจรคุณภาพ PDCA หมายถึง แนวทางการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบที่มุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง โดยประกอบด้วย 4 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan) กำหนดเป้าหมาย วิธีการ และทรัพยากรเพื่อความสำเร็จของงาน 2) การดำเนินงาน (Do) นำแผนไปปฏิบัติจริงพร้อมการติดตามสนับสนุน 3) การตรวจสอบ (Check) ประเมินผลและวิเคราะห์ข้อบกพร่องเพื่อหาสาเหตุ และ 4) การปรับปรุงแก้ไข (Act) ใช้ผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาวิธีการให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ PDCA เป็นวงจรคุณภาพที่ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น จากนักวิชาการสรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่างสภาพปัจจุบัน กับสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณภาพชีวิตที่ดี โดยบริหารจัดการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงรายงานผล (Act) ซึ่งครูที่ปรึกษามีบทบาทหลักในการดำเนินการพร้อมการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูทุกคนที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และชุมชน การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเพื่อการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน โดยเน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายในการพัฒนานักเรียนอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ ซึ่งแนวทางนี้อาจจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบผสมวิธี (Mixed Method) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 112 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 224 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนา ได้แก่ กลุ่มบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน กลุ่มบริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และกลุ่มครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 2 คน รวมเป็นจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และ 2) กลุ่มผู้ประเมินเพื่อแนวทางการพัฒนา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 2 คน รวมเป็นจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นคนละคนกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

2.1 ระยะที่ 1 คือ 1) แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น โดยที่แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1: สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2: แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) ประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน เป็น

แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของ (Likert, R, p.1-55) และตอนที่ 3: ข้อเสนอแนะ (แบบปลายเปิด)

2.2 ระยะที่ 2 คือ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยเลือกข้อคำถามที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดที่มีค่า PNI modified สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละด้านมาสร้างเป็นข้อคำถามเพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ต่อไป และ 2) แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมิน ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ ได้แก่ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ประกอบด้วย

4.1 ระยะที่ 1 คือ 1) นำแบบสอบถามที่คัดเลือกเอาไว้ไปตรวจคะแนนเป็นรายข้อ ตามเกณฑ์ที่กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น.99-102) 2) นำข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ตแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด 3) นำข้อมูลไปวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยมีการแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 99-102) 4) การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ได้จากการคำนวณดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index = PNImodified) เพื่อจัดลำดับความสำคัญ โดยใช้สูตรการคำนวณ PNImodified (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2550, น.45-60)

4.2 ระยะที่ 2 คือ 1) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลการศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับประเด็นแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากที่ได้ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยการสร้างแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน 2) ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแนวทางพัฒนาระบบ พร้อมทั้งนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ พบว่า ได้ทั้งหมด 2 แนวทาง จำนวน 7 ข้อคำถาม (1) ด้านการคัดกรองนักเรียน จำนวน 3 แนวทาง และ (2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 4 แนวทาง การบริหารจัดการระบบ จากนั้นนำ ร่างแนวทางการพัฒนาไปปรับปรุงแก้ไขร่างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป และ 3) ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิมาทำการตรวจสอบข้อมูล ด้านวิธี

รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการหาข้อสรุปและความสอดคล้องของข้อมูลเพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบและเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (3) ค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ) และค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index = PNImodified)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\mu = 4.24$) ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ($\mu = 4.14$) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก ($\mu = 4.12$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\mu = 3.98$) ตามลำดับ และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\mu = 4.73$) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก ($\mu = 4.69$) ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ($\mu = 4.69$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\mu = 4.64$) ตามลำดับ

2. ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.17 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.16 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.14 4) ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.13 และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.11

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน มี 18 แนวทาง และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มี 19 แนวทาง รวมมีแนวทางทั้งหมด 37 แนวทาง ดังนี้

3.1 ด้านการคัดกรองนักเรียน มี 3 ข้อ จำนวน 18 แนวทาง ดังนี้ 1) แนวทางในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน SDQ และข้อมูลการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ (D) มี 6 แนวทาง ดังนี้ (1) กำหนดกรอบและเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนระดับต่าง ๆ (2) ใช้เทคโนโลยี/ฐานข้อมูลดิจิทัลในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล

(3) ดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามแผน PDCA (4) วิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และทันสมัยของข้อมูล (5) ปรับปรุงเครื่องมือและกระบวนการคัดกรองตามผลตรวจสอบ และ (6) บูรณาการข้อมูลกับผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง 2) แนวทางในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยสถานศึกษามีแนวทางการจัดทำเอกสารการเก็บข้อมูลคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ (P) มี 6 แนวทาง ดังนี้ (1) กำหนดครูแนะแนวเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำเอกสาร (2) กำหนดบทบาทหน้าที่ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และฝ่ายกิจการนักเรียนในการบันทึกและตรวจสอบข้อมูล (3) จัดทำแบบฟอร์มมาตรฐานสำหรับข้อมูลนักเรียน (พฤติกรรม, การเรียน, ครอบครัว) (4) ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์/ระบบดิจิทัลในการจัดเก็บและอัปเดตข้อมูล (5) ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และทันสมัยของเอกสาร (6) ใช้เอกสารเป็นหลักฐานในการวางแผนและปรับปรุงการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล และ 3) แนวทางในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยให้สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นเบื้องต้นแก่กลุ่มนักเรียนที่มีความเสี่ยงหรือมีปัญหาและดำเนินกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนตามผลการคัดกรอง (D) มี 6 แนวทาง (1) ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการให้คำปรึกษา (2) จัดทำแผนรายบุคคล/รายกลุ่มตามผลคัดกรอง SDQ และการเยี่ยมบ้าน (3) ให้คำปรึกษาเป็นประจำตามความเหมาะสม (สัปดาห์/เดือน) (4) ดำเนินกิจกรรมเสริมทักษะและศักยภาพนักเรียน (5) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (6) ปรับปรุงกิจกรรมและกระบวนการให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน

3.2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มี 4 ข้อ จำนวน 19 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทางในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน (P) 4 แนวทาง (1) สถานศึกษาจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวไว้อย่างชัดเจน (2) คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการกำหนดแนวทางการเก็บข้อมูลและติดตามนักเรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือมาตรฐานและรายงานผลต่อผู้บริหารสถานศึกษาให้ครอบคลุมรอบด้าน (3) สถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศและผลการประเมินมาใช้วางแผนช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน และ (4) สถานศึกษาจัดทำปฏิทินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กำหนดขั้นตอน เวลา และผู้รับผิดชอบชัดเจน พร้อมเอกสารหลักฐานรองรับการดำเนินงานอย่างถูกต้อง 2) แนวทางในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยให้คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานตามแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (C) มี 5 แนวทาง (1) คณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้บริหารกำกับและใช้เอกสารติดตามเป็นหลักฐาน (2) คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใช้เครื่องมือและเอกสารเชิงประจักษ์ในการตรวจสอบข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อสะท้อนทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน (3) คณะกรรมการประชุมติดตามผลและนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ โดยรับฟังข้อมูลสะท้อนจากครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน (4) คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประเมินผลในระดับรายบุคคลของนักเรียนและระดับระบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเปรียบเทียบผลก่อน-หลังและติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และ (5) คณะกรรมการดำเนินการติดตามและประเมินผลให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ สมศ. และมาตรฐาน สพฐ. โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐานในการพัฒนา 3) แนวทางในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยให้สถานศึกษาสนับสนุนการปรับแผนการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนรายบุคคล (A) มี 5 แนวทาง (1) สถานศึกษานำผลการติดตามและประเมินจากชั้น Check มาวิเคราะห์เพื่อปรับแผนการ

ช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน (2) คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนร่วมพิจารณาปรับวิธีการช่วยเหลือให้ตรงกับสาเหตุและระดับความรุนแรงของปัญหานักเรียนแต่ละราย (3) สถานศึกษา ปรับรูปแบบการช่วยเหลือจากกิจกรรมทั่วไปเป็นการดูแลรายบุคคลหรือรายกรณี เช่น การให้คำปรึกษาเชิงลึกหรือจัดครูพี่เลี้ยง (4) สถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรตามผลการประเมิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการช่วยเหลือนักเรียนเป็น รายบุคคล และ (5) สถานศึกษานำผลการปรับแผนไปสรุปและพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อยกระดับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างต่อเนื่อง และ 4) แนวทางในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยให้สถานศึกษามีการจัดทำปฏิทินงานที่แสดง ขั้นตอนการดูแลนักเรียนรายบุคคลอย่างครอบคลุม (P) มี 5 แนวทาง ได้แก่ (1) สถานศึกษากำหนดนโยบายและวางแผนจัดทำ ปฏิทินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้บริหารเป็นผู้กำกับและอนุมัติ (2) สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบหลักจัดทำ ปฏิทินงานและประสานการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการและครูที่เกี่ยวข้อง (3) ปฏิทินงานกำหนดขั้นตอนการดูแลนักเรียน รายบุคคลครบทุกกระบวนการ ตั้งแต่การเก็บข้อมูล คัดกรอง ช่วยเหลือ ติดตาม และส่งต่อ (4) สถานศึกษาบูรณาการปฏิทินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับแผนพัฒนาคุณภาพและปฏิทินวิชาการของโรงเรียน และ (5) สถานศึกษาจัดทำเอกสารประกอบ ปฏิทินงานเป็นหลักฐาน เพื่อใช้กำกับ ติดตาม และประเมินการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

3.3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน และ 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ความเป็นไปได้ของแนวทางการ พัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน และ 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$) และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$)

2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.17 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่า

$PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.16 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.14 4) ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.13 และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.11

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า มีแนวทางทั้งหมด 44 แนวทาง และผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$)

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\mu = 4.24$) สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีการดำเนินงานด้านการส่งต่ออย่างเป็นระบบ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนมีการวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานและสามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะรายบุคคลของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม แม้ผลการดำเนินงานจะอยู่ในระดับมาก แต่ยังพบข้อจำกัดบางประการ อันเนื่องมาจากความไม่สอดคล้องของนโยบายระหว่างระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่ การกำหนดแนวทางปฏิบัติยังขาดความชัดเจนและมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งการสื่อสารเชิงระบบที่ไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินงานตามวงจร PDCA โดยเฉพาะขั้นการตรวจสอบและการปรับปรุงพัฒนา ยังไม่สมบูรณ์ นอกจากนี้ โรงเรียนขนาดเล็กยังเผชิญข้อจำกัดด้านทรัพยากร บุคลากร และภาระงานครู ทำให้การดำเนินงานบางส่วนมุ่งเน้นการปฏิบัติงานตามภารกิจมากกว่าการพัฒนาคุณภาพเชิงลึก ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ที่เน้นบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน มีการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังสอดคล้องกับเพ็ญญา สุขเสริม (2564, น.65-70) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า 1) สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับณัฏฐ์ แสนณรงค์ (2565, น.65) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มพระธาตุอุโมงค์ พบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มพระธาตุอุโมงค์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับเชาวลิต ยิ้มแย้ม (2566, น.75) ได้วิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูประจำชั้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมากที่สุดตามลำดับ

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$) สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารและครูมีความคาดหวังต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับสูง โดยมุ่งเน้น

การดำเนินงานอย่างมีคุณภาพ เป็นระบบ และต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการกำหนดนโยบายและทิศทางการขับเคลื่อนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน มีการอบการดำเนินงานครอบคลุมทุกขั้นตอนของวงจร PDCA ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา ส่งผลให้สถานศึกษามีความเข้าใจและมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.73$) แสดงให้เห็นถึงความต้องการให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคลมีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.2) ได้เน้นความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง เหมาะสมกับสภาพปัญหา และได้รับการส่งต่ออย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเชาวลิต ยิ้มแย้ม (2566, น.58-62) ได้วิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า 2) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูประจำชั้น จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาระบบการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน SDQ และข้อมูลการเยี่ยมบ้าน การจัดทำเอกสารสารสนเทศเพื่อการคัดกรองที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงการนำผลการคัดกรองไปใช้ให้คำปรึกษา เบื้องต้นและจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพหรือช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างเหมาะสมในขั้นตอนการดำเนินงาน (Do) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างนโยบายและความคาดหวังของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อดูแลผู้เรียนรายบุคคลอย่างทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษากับสภาพการดำเนินงานจริงของโรงเรียนขนาดเล็กที่ยังมีข้อจำกัดด้านระบบข้อมูล เอกสาร และการนำผลการคัดกรองไปใช้ในการวางแผนช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องส่งผลให้การดำเนินงานยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร จึงเกิดความจำเป็นทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในการพัฒนาระบบการคัดกรองนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวทางการกำกับติดตามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลันธุ์ เขต 1 (2567) ที่เน้นการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนเชิงรุกโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, น.7) ที่ระบุว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากเป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลรายบุคคลเพื่อจำแนกนักเรียนตามระดับความเสี่ยงหรือศักยภาพ อันนำไปสู่การวางแผนช่วยเหลือส่งเสริม และแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด รวมทั้งสอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ สอดคล้องกับปรียาภัทร ศรีไกร (2564, น.1-12) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในยุค NEW NORMAL ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 3 เมืองศรีภูมิ พบว่า 1) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 3 เมืองศรีภูมิ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการคัดกรอง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาและด้านการส่งต่อตามลำดับ และเชาวลิต ยิ้มแย้ม (2566, น.58-62) ได้วิจัย

เรื่องความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูประจำชั้น เรียงตามลำดับตามความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

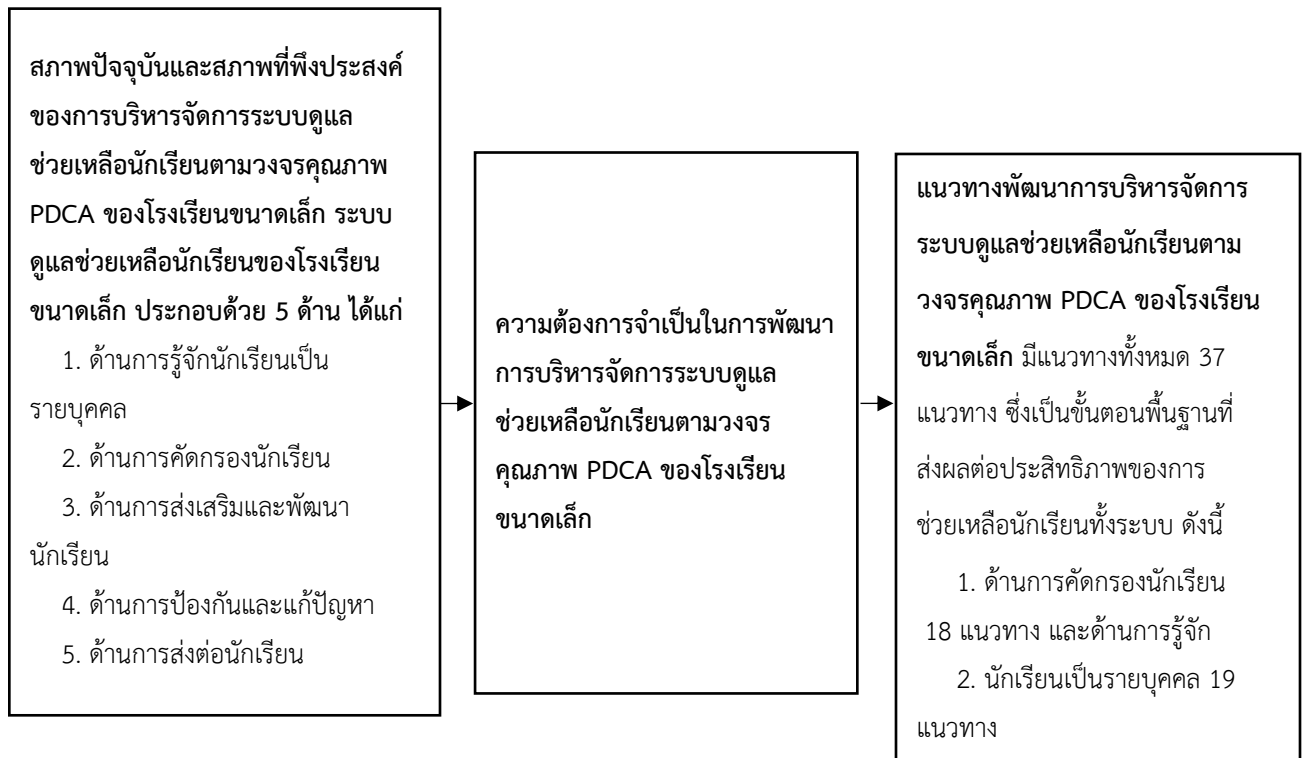
4. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนทั้งสิ้น 37 แนวทาง ครอบคลุมกระบวนการสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยด้านที่มีแนวทางโดดเด่น ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นขั้นตอนพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการช่วยเหลือนักเรียนทั้งระบบด้านการคัดกรองนักเรียน แนวทางสำคัญประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน SDQ และข้อมูลการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ การกำหนดเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน การใช้เทคโนโลยีหรือฐานข้อมูลดิจิทัลในการจัดเก็บข้อมูล และการดำเนินงานตามวงจร PDCA เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน นอกจากนี้ควรจัดทำเอกสารและแบบฟอร์มมาตรฐาน โดยกำหนดครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหลัก และนำผลการคัดกรองไปสู่การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดทำแผนช่วยเหลือรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ตลอดจนติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เน้นการแต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว ใช้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคล มีการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งนำผลจากขั้นตอน Check มาปรับปรุงแผนการช่วยเหลือในขั้น Act ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของนักเรียน เพื่อพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติที่ดีอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนควบคู่กับการสร้างความปลอดภัย ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเชิงรุก โดยกำหนดให้สถานศึกษาดำเนินงานบนฐานข้อมูลสารสนเทศและใช้วงจรคุณภาพ PDCA อย่างต่อเนื่อง รวมถึงสอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กและการดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเปราะบางอย่างทั่วถึง ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับชาวลิต ยิ้มแย้ม (2566, น.58-62) ที่เสนอให้มีการเก็บข้อมูลพื้นฐานรายบุคคล การคัดกรองโดยใช้แบบประเมิน SDQ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมและติดตามอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสอดคล้องกับอิสระ โปคอนสาร (2567, น.254-270) ที่พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจร PDCA ครอบคลุม 5 องค์ประกอบ พบว่า มีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน PDCA เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

5. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าแนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องทั้งเชิงนโยบาย หลักวิชาการ และบริบทการปฏิบัติจริงของสถานศึกษาในพื้นที่ จึงได้รับการยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิในระดับสูง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากแนวทางเน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากแบบประเมิน SDQ และข้อมูลการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ มีการกำหนด

เกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน ใช้เทคโนโลยีและฐานข้อมูลดิจิทัลสนับสนุนการดำเนินงาน และขับเคลื่อนตามวงจร PDCA ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อดูแลผู้เรียนรายบุคคล ขณะเดียวกัน ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวเป็นภารกิจที่ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้อยู่แล้วในบริบทโรงเรียนขนาดเล็ก จึงไม่เพิ่มภาระงานเกินความจำเป็นและสามารถปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากแนวทางมุ่งเน้นการจัดตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ รวมถึงการนำผลการประเมินไปปรับแผนช่วยเหลือให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับสุวิมล ว่องวานิช (2558, น.24-26) ที่อธิบายว่าการประเมินความต้องการจำเป็นและการประเมินแนวทางพัฒนาเป็นกระบวนการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อเปรียบเทียบสภาพจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น อันนำไปสู่การตัดสินใจพัฒนาอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแดนไพโร สีมาคาม (2564, น.145) และ ภูษนิศา คารวพงศ์ (2567, น.152) พบว่า กลยุทธ์หรือรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าแนวทางที่มีพื้นฐานจากข้อมูล ความต้องการของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยิ่งย่น

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลข้อค้นพบการวิจัยเป็นแผนภาพ ดังนี้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน มีลำดับความต้องการจำเป็นเป็นลำดับสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน SDQ และข้อมูลการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ (D) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางการจัดทำเอกสารการเก็บข้อมูลคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ (P) และผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นเบื้องต้นแก่กลุ่มนักเรียนที่มีความเสี่ยงหรือมีปัญหาและดำเนินกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนตามผลการคัดกรอง (D) นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนอย่างชัดเจนและเหมาะสม (P) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนในการใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียน เช่น แบบประเมิน SDQ อย่างเป็นระบบ (P) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนและผู้ปกครองอย่างครบถ้วนตามแผนที่กำหนด (D) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการติดตามและประเมินผลของข้อมูลคัดกรองอย่างต่อเนื่อง (C) คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรมีการดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลคัดกรองตามปฏิทินงาน (C) ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศ ติดตาม และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงการคัดกรองให้มีคุณภาพ (A) และผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการคัดกรองนักเรียนนำไปใช้ในการวางแผนช่วยเหลือและจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม (A)

1.2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีลำดับความต้องการจำเป็นลำดับสอง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน (P) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานตามแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (C) และผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการปรับแผนการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนรายบุคคล (A) นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำปฏิทินงานที่แสดงขั้นตอนการดูแลนักเรียนรายบุคคลอย่างครอบคลุม (P) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางการเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลที่สามารถนำไปใช้ได้จริง (P) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูที่ปรึกษาเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนในความดูแลอย่างครบถ้วน (P) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเยี่ยมบ้านนักเรียนและการจัดทำรายงานผลการเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ (D) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของนักเรียนรายบุคคล (D) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีระบบติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคลที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ภายใต้การดูแลของผู้บริหารสถานศึกษา (C) และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดให้มีกิจกรรมโฮมรูมและกิจกรรมซ่อมเสริมตามความต้องการของนักเรียนรายบุคคลอย่างเหมาะสม ภายใต้การส่งเสริมของผู้บริหารสถานศึกษา (A)

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์ประกอบหลักของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA

2.2 ควรมีการพัฒนาแบบแผนทางพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในบริบทที่แตกต่างกันเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เขาวลิต ยิ้มแย้ม. (2566). *ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2*. (วิทยานิพนธ์). สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์: พิชญโลก.
- ณัฏฐ์ แสนณรงค์. (2565). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มพระธาตุอุบลมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์). สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี: อุดรธานี.
- แดนไพร สีมาคม. (2564). *กลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. (วิทยานิพนธ์). สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร: สกลนคร.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2550). *จุดมุ่งหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภัทร ศรีไกร. (2564). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 3 เมืองศรีภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*. *วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 2(3), 1-12.
- เพ็ญญา สุขเสริม. (2564). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1*. (วิทยานิพนธ์). สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ: ชัยภูมิ.
- ภูษณิศา คารวพงศ์. (2567). *รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์). สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา: พะเยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2562*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *แนวทางการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. (2567). *รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เอกสารลำดับที่ 9/2567 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิสระ ปักคอนสาร. (2567). *การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5*. *วารสารเสียงธรรมจากมหายาน*, 10(3), 254-270.
- Likert, R. (1932). A Technique for the Measurement of Attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 1–55.